

Montanyà

L'Espunyola

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de Correà
Emplaçament Al km 129,4 de la C-26 trobem el trencall que indica Montmajor, la casa ens queda al costat mateix.

Coordenades:

Latitud: 42.02753
Longitud: 1.73583
UTM Est (X): 395349
UTM Nord (Y): 4653606

Classificació

Número de fitxa 08078 - 10
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Barroc Contemporani
Segle XV-XVII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Número inventari IPA NÚM. 3307
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08077A012000490000HI
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dt., 01/06/2010 - 02:00

Descripció

Gran masia situada en una àmplia zona planera al costat mateix del creuament de la carretera de Berga a Solsona amb la carretera que porta a Montmajor; es tracta d'un punt important de creuament de camins ja des d'antic. La casa tot i que té una aparença molt uniforme s'hi diferencien tres volums; la part oest que podria ser la més antiga, una gran ampliació cap a l'est que va significar la construcció de la gran pairalia, aquests dos volums defineixen una planta allargada, però no rectangular ja que fa un reclau, i un tercer volum, sobresortit, que fou adossat a la façana sud, més o menys a la part central i de cronologia força contemporània. El conjunt està cobert a dues aigües, l'estructura principal té el carener orientat est-oest, paral·lel a la façana principal, el volum oest té el nivell de coberta més baix; i el volum afegit al sud té el carener al revés, perpendicular a la façana sud. L'estructura consta de planta baixa, primera i sota-coberta, excepte el volum sud que tant sols té dos nivells. El conjunt es troba arrebossat i pintat; les cantoneres són vistes, les de la part oest són com les del volum sud, lleugerament sobresortides, són de formació contemporània, i les del costat de llevant no són sobresortides i són carreus força regulars, ben tallats i polits. La porta principal d'accés és a la façana sud, però per una modificació contemporània. A la part de llevant hi ha diferents portes d'accés, a la façana sud n'hi ha tres (dues actualment són reconvertides en finestra) i són de llinda plana monolítica sobre muntants de carreus posats en cadena amb els angles al biaix; i a la façana est hi ha una altra porta de constitució similar, dóna accés a la planta primera i s'hi arriba a través d'una escala exterior. A la part posterior hi ha altres obertures sense elements arquitectònics visibles. Pel que fa a les finestres, a la part de ponent quasi totes són modificades en l'actualitat, es conserva alguna petita finestra a planta baixa i sota-coberta de llinda plana monolítica sobre carreus tot ben tallat i polit, algunes amb els angles al biaix, i una amb ampit sobresortit. A la part de llevant la majoria de les finestres són originals tot i que també n'hi ha algunes de formació actual; les originals són similars a les descrites anteriorment però en conjunt de dimensions majors, llinda plana monolítica, carreus als muntants i algunes amb angles al biaix i d'altres amb ampit sobresortit. La façana sud és la que destaca més, hi trobem dos nivells de galeria, a planta primera i sota-coberta. Són dues grans obertures en arc de mig punt fet amb dovelles de pedra sobre pilars de carreus, en el punt d'impоста trobem unes peces motllurades a mode de capitell.

A l'interior, la planta baixa està distribuïda amb diferents cossos perpendiculars a la façana principal, en total sis; al cos de llevant hi ha tres crugies que són cobertes amb volta de pedra encofrada. Una gran escala de pedra ens dóna accés a la planta primera, un cop superats els primers graons una obertura dóna pas al replà, és amb contorn de carreus molt ben tallats i amb una motllura senzilla als angles. A la planta primera, a la part est hi ha una gran sala presidida per una obertura que ve a fer la funció de capella, és un conjunt fet amb pedra treballada i decorada amb motius geomètrics, florals, simbòlica i també elements figuratius (uns caps); els muntants són decorats formant una mena de pilastres amb un cap a la part superior i un altre a la inferior, junt amb altres elements; a la llinda picat en relleu MONTENINA i l'abreviatura IHS (Jesucrist) i a sota la data 1642, tot entre altres motius decoratius, la llinda es clou amb un frontó perimetrat per una motllura en degradació i al timpà una fornícula al mig, la capella. Algunes de les estances són amb obertures amb llinda plana monolítica sobre carreus amb els angles al biaix. A la part est, a la zona de la galeria de la planta primera hi ha una altra gran sala que té una capelleta al mur de ponent.

Observacions:

La masia conserva un interessant plànol de la propietat realitzat per Joan Serra Bonet, de Berga, el 17 d'octubre de 1919; està encapçalat amb el títol "Plànol de la propietat Montanyà" situada en els termes municipals de L'Espunyola i Montmajor, i compta amb la delimitació territorial de tota la propietat, relacionant-hi les diferents parcel·les, cadascuna amidada i referenciada, a més de figurar-hi altres elements d'interès com la resclosa del molí, els pous, el forn d'obra, les basses, l'alzina major, etc.

A pocs metres al costat sud-oest de la casa hi ha una petita capelleta d'ús privat del mas, junt amb la casa estan closes per un mur perimetral. La capella és d'una sola nau amb coberta de volta, la porta d'accés és emmarcada amb muntants, llinda i frontó tot en pedra picada i decorada amb motllures

senzilles, a l'interior del frontó hi ha indicat "Casa Montanyà" i la data 1904. La masia compta amb diversos coberts i naus situats sobretot a la part sud i est, en destaca el del davant mateix de la casa, és de dos nivells, la planta baixa és coberta amb voltes a quatre vents, té tres crugies i tres trams de volta en cadascuna, aquestes es recolzen als murs i en grans pilars de carreus. A sobre de la porta d'entrada posterior hi ha un carreu on posa Carles Montanyà i una data mig llegible, sembla un mil nou-cents i poc (potser 1900 o 1908). La casa compta amb altres elements, un pou, restes d'un forn d'obra i diverses masoveries.

Part de la casa del costat de llevant, de la planta primera i sota-coberta, en l'actualitat funciona com a casa de turisme rural; es correspon amb la part que ja havia funcionat com a masoveria.

La casa està totalment reformada tot i que respectant la majoria d'elements originals i més característics de les estructures antigues.

Història

La masia Montanyà està situada dins el terme parroquial de Sant Martí de Correà, i administrativament la casa està emplaçada en dins el límit municipal de l'Espunyola, tot i que queda situada molt a prop del poble de Montmajor. Aquest mas també se l'ha conegut amb el nom de Montanyà del Pla dels Codiners.

Aquesta masia ha estat històricament una gran propietat, dins el seu termenat ha comptat amb diverses masoveries, el Pujol Vell, el Pujol Nou, la Ferreria, el Molí de Montanyà, a més de la part de la casa destinada a masoveria i sembla que encara n'hi ha una altra emplaçada no molt lluny de la casa i de la qual poca cosa en queda.

Segons informacions orals, la masia de Montanyà apareix esmentada en els fons parroquials de Montmajor cap a finals del segle XV. Tot i això, gran part de la casa té elements característics de l'arquitectura del segle XVII, a més a l'interior, a la sala, tenim la peça de la capella amb la data 1642, sembla molt probable doncs que en d'aquest període es dugué a terme una actuació important, de tota manera també presenta alguns elements que es poden correspondre al segle XVIII. Aquestes actuacions però es deuen assentar sobre una estructura més antiga, potser corresponen al segle XV, tal i com assenyalen algunes informacions. Cal recordar que el mas també compta amb un fase important a principis del segle XX, en la qual com a mínim es va construir la capella i almenys un dels coberts.

Documentalment, a finals del segle XVIII en el Capbreu del Cint, Capolat i Castelló fet a ordres del Duc de Medinaceli, pres per Josep Thomasa Garrigó, notari de Cardona datat entre el 1789 i 1793 (ACA, Notarial, Cardona, Ca-1.046, fol. 33-36) figura que Joan Montanyà té els Masos Codines i Pujol habitades del Cint, el Capmàs Rufa deshabitat i el Mas Banus(?) de Correà també rònc. És versemblant creure que aquest mas Codines es pugui correspondre amb el Mas Montanyà, tant pel fet que havia estat identificada amb el nom de Mas del Pla dels Codiners, com pel propi cognom del propietari.

Posteriorment, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. nº63. 1856 nº 32" (ACBR), hi consta la referència a la casa "Montaña", en la qual hi figura Edaeso Montaña. I posteriorment, al 1886 en el document de "Cumpliment pascual de la parròquia del Cint Any 1886", hi figura l'anotació de la casa Pujol dins la parròquia del Cint amb Maria Pujol, Albert, Esperança, Josep Badia, Teresa, Concepció, Leonor, Martí Vilajosana, Juan Fígols, Martí Torrents, Carlos Comellas, Raimunda, Vicens, Josep, Dolores i Rosa com a habitants.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic, núm. 3307. Generalitat de Catalunya.

SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà i Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.

VV.AA. (1994:137-141). "Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Berguedà", vol.5, Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

